

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET RYA SKOG



Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län
Förvaltare: Göteborgs kommun

1. INLEDNING

Syftet med att bevara Rya skog som naturreservat var ursprungligen att bevara de stora estetiska och kulturhistoriska värden som uppkommit genom områdets användanden som ängs-och betesmark under mycket lång tid. Man ville också att förekomsten av skog på området skulle ges möjlighet att fortleva eftersom det i trakten är unikt med ett tidigt dokumenterat, kanske sedan förhistorisk tid bestående skogsstadium. Numera anses områdets största värden ligga i de sedan länge orörda delar av skogen som utvecklas fritt. Området är även av intresse för friluftslivet.

2. ALLMÄN BESKRIVNING

2.1

Skyddsform	Naturreservat, avsatt 1928-04-12 genom beslut av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.
Objektsnummer	1402001
Kommun	Göteborg
Registerområde	Lundby socken
Läge	Rya skog ligger på Hisingen vid Göta älvs mynning.
Kartor	Topografiska kartbladet 7A Marstrand SO/7B Göteborg SV Ekonomiska kartbladet 071 03.
Areal	17 ha
Fastighet	Stadsäga nr 2410F
Markägare	Göteborgs kommun
Förvaltare	Göteborgs fastighetskontor

2.2 Naturförhållanden

Geologi

De lösa jordlager som täcker större delen av Rya skog utgörs av morik sand. Höjdskillnaderna är mycket små inom detta område och medelnivån stiger bara några få meter från sydväst mot nordost. Inom det lilla hållmarksområdet i öster stiger nivån från ca 7-25 m ö h. I kanten av skötselområde 2C ligger en mindre damm.

Vegetation

Fuktig ängslövskog intar större delen av Rya skog. Här och var står enstaka stora ekar som måste ha växt upp i ett betydligt öppnare landskap. Skogen har dock sedan länge utvecklats fritt och utgör ett unikt exempel på naturskog utvecklad på näringsrik mark.

Buskskiktet är väl utvecklat och består av bl a hassel, hagtorn och på igenväxta åkrar och ängar även röda vinbär, olvon och getapel. De öppna ängarna med varierande grad av lövinslag som intar högre lite torrare partier av området hyser stora skönhetsvärden. Landskapsbilden präglas här bitvis av ett stort inslag av grova vidkroniga ekar och riklig förekomst av hassel. Den artrika fältfloran visar en praktfull våraspekt med desmeknopp, gullpudra, lundvårlök samt stora mängder vitsippa och svalört. Sommartid förekommer lundelm, storrams, ormbär, humle, rödblåra och blekbalsamin.

Den rika tillgången på lövved gör att vednedbrytande svampar har goda betingelser i Rya skog. En sådan art har nybeskrivits av professor John Eriksson i Göteborg tillsammans med L Ryvarden efter fynd i Rya skog, *Fibriciellum silvae-ryae* och tillhör familjen Corticiaceae, slätsvampar.

Djurliv

Inom området finns rådjur, grävling och ekorre. Grävlingen har ett gryt i den gamla försvarsvallen i söder. Fågellivet är artrikt och intressant med de i trakten nyinvandrade arterna mindre flugsnappare och rosenfink. Förutom vanliga arter som bofink, koltrast och taltrast finns också mindre hackspett, näktergal, härmsångare och kattuggla. Det finns idag ett antal holkar i området men det vore önskvärt med flera. Rya skog är en värdefull biotop för ryggradslösa djur och hyser ovanliga arter av framför allt fjärilar.

Kulturhistoriska förhållanden

Det äldsta kända dokument där Rya skog förekommer är en teckning av utsikten från Göta älvs södra strand utförd 1678 av Erik Dahlberg. På den är skog markerad där Rya skog ligger. På en karta upprättad år 1760 av lantmätare Carl Scharin finns skog och äng markerade i det område vi nu kallar Rya skog. Av äldre tiders markanvändning kan idag skönjas spår i form av stora ekar som uppenbarligen utvecklats i ett öppnare landskap då slåttade och betade ängar och gläntor bör ha utgjort större andel av skogens yta. I nordvästra delen av skogen finns ett ännu inte helt igenväxt parti vilket tidigare lär ha använts som åker. Där växer ännu rikligt med humle. Försvarsvallen som anlades kring mitten eller senare delen av 1600-talet och en mindre brunn ca 20m norr om dess östra ände är de enda mera fasta lämningar som idag finns kvar. Stenmuren längs ängen i öster är borta förutom mindre fragment och en kort bit i norr nära Oljevägen. Av fynd som kan klassas som fornlämningar finns endast en obetydlig flintskärva.

Inventeringar

Det finns många floristiska anteckningar och inventeringar rörande Rya skog. Området har också karterats beträffande naturtyper. Denna skötselplan har upprättats med sådana äldre källor som stöd. Främst har följande källor använts;

Rya skog i Göteborg. 1962. Skogssällskapet.
Natur och kulturvårdsprogram för Göteborg. 1979.

2.3 Tillgänglighet

Området nås lätt med bil. Parkeringsplats finns i anslutning till entrén i områdets nordvästra hörn. Cykelbana och bussförbindelse finns även.

3. SKÖTSELPLAN

3.1 Allmänna mål för reservatets skötsel

Skötseln av reservatet skall syfta till

att bevara en ursprunglig ädellövskog i sitt klimaxstadium samt att bevara de öppna ängsyterna.

3.2 Allmänna anvisningar för reservatets skötsel

Förvaltaren skall genom regelbundna besiktningar hålla sig underrättad om vegetationsutvecklingen inom reservatet.

Ängsmarken skall bevaras i öppet skick.

Smärre skogliga åtgärder får göras i naturvårdande syfte.

Befintliga stigar skall underhållas.

3.3 Detaljbefskrivningar och detaljåtgärder

Reservatet är indelat i tre skötselområden. Bilaga 1.

SKÖTSELOMRÅDE 1

Beskrivning:

Relativt torra ängar. Träd förekommer endast som stubbskott av framför allt ek. Längs kanterna förekommer björnbär, hallon och örnbräken. Ängsfloran domineras av rödven, ängsvädd, rölleka och gulmåra. Även ljung, backnejlika och lundelm förekommer.

Målsättning:

Öppna örtrika slåtterängar.

Åtgärder:

Första skötselsäsongen röjs vedartade växter bort med röjsåg. Avfallet eldas på lämplig plats så att så liten skada som möjligt uppstår. Därefter årlig slåtter i augusti månad. Slätteravfallet får ligga kvar.

SKÖTSELOMRÅDE 2

Beskrivning:

Delvis igenväxta ängar med stort inslag av kraftiga ekar och hasselbuskar. Stubbskott av ek och andra lövslag förekommer. Björnbär och hallon växer här och var i stora bestånd. Fältfloran domineras bitvis av springkorn, brännässla och hundloka. Andra delar är mer ängslika.

Målsättning:

Örtrika ängar med stort inslag av träd och buskar.

Åtgärder:

Träd och buskar fälls i den omfattning som krävs för att områdena skall hävdas som ängar. Där träd och buskar står tätt skall röjningen göras i två eller tre omgångar. Kvarstående vildaplar, hagtorn, olvon, brakved, getapel, hägg, m fl friställs. De måste i vissa fall föryngras genom beskärning. Unga träd skall alltid ingå i buskskiktet. Stora ekar får ej avverkas. Buskar och träd som skall tas bort kapas i markytan. Stora ekar skall ha en krans av hasselbuskar kring basen. Lövslyuppslag röjs bort. I övrigt lämnas fältskiktet utan åtgärd.

SKÖTSELOMRÅDE 3

Beskrivning:

Naturskogsartad högstammig lövskog. Al, ask, ek, alm, lind, björk och andra arter ingår. Sammansättningen varierar starkt inom området. Vissa delar utgörs av alkärr med välutbildade socklar. I norr står några kraftiga ekar som har stått mera öppet än de gör idag. Även andra delar bär spår av att ha varit mer öppna. Berget i den östra delen är i en igenväxningsfas av framför allt lövsly. En mindre del i öster utgörs av hållmarker med krattskog.

Målsättning:

Lövskog.

Åtgärder:

Kontinuerlig bortstädning av skräp såsom glas, plast, metall och papper. Stigar underhålls. Spänger repareras och underhålls. Brunnen norr om försvarsvallens östra ände underhålls genom rensning från löv och kvistar samt att stenarna läggs om vid behov. Gångbron vid parkeringsplatsen tas bort eftersom den ej längre fyller någon funktion.

3.4 Anordningar för friluftslivet

Stigar, informationsskyltar, parkeringsplats och sopkärl enligt karta. Bilaga 1.

4 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Göteborgs kommun skall i egenskap av naturvårdsförvaltare stå för kostnaderna för vård och förvaltning.

Ekonomiplan. Bilaga 2.

RYA SKOG

Skötselplanekarta

